

Biskop Atle Sommerfeldt:

VISITASPREKEN SKI, KRÅKSTAD, LANGHUS OG SIGGERUD SOKN

«Det himmelske gjestebud»

Ski nye kirke // 25.november 2018 // Domssøndagen – Kristi kongedag

Job 28,20-28 // Kol 1,9-14 // Matt 25,-13

Det finnes vel ikke noe flottere bilde av himmelen enn det Matteus maler for øynene våre i dagens liknelse. Himmelen er bryllupsfesten der dansen og sangen og maten deles raust med mange mennesker. Den gang varte festen en uke og krevde mye vin til mange folk, slik vi husker fra bryllupet i Kana – da fylte Jesus kar for rundt 500 liter med vin, og mye var allerede drukket. Under en baldakin satt bruden og tok imot brudgommen. Han betraktet henne i lyset fra oljelamper holdt av brudens venninner, og lovsang hennes skjønnhet.

I Jesu fortellinger om himmelen overgår gjestebudet der de største bryllupsfestene på jorden. I himmelens gjestebud er det ikke forskjell på folk, dit inviteres alle til å delta og kjenne varmen i lyset fra Guds fullkomne kjærlighet, uavhengig av sosial klasse og status, kjønn, etnisitet og prestasjoner i arbeid og fritid. Himmelen kommer til menneskene pyntet som en brud. Gud tørker bort hver tåre fra våre øyne. Alt det vi forbinder med mørke og død er borte. I himmelen er det verken sorg eller skrik eller smerte.

Visjonen av det store, himmelske gjestebudet sto i skarp kontrast til den virkeligheten Jesus levde i. Selv om den jødiske tradisjonen hadde sterke likhetsidealer, var klasseforskjellene innenfor folket betydelige. Syke, enker og foreldreløse levde i stor økonomisk og sosial nød. De hadde ingen invitasjon til de velståendes bryllupsfester, og måtte som Lasarus spise restene fra den rike mannens festbord sammen med hunder. De var sosialt utstøtt og sett ned på som bærer av Guds forbannelse.

Jeg så et glimt av en slik virkelighet når mennesker smittet av HIV-viruset fortalte at det aller verste med sykdommen var ikke tanken på den uheldelige lidelsen. Det verste var utstøtelsen av sosiale fellesskap og isoleringen fra naboer.

Flere år etter apartheids fall var jeg igjen på besøk hos en kirkelig organisasjon i et fattigkvarter utenfor Cape Town. Under apartheid var jeg vant med å bli smuglet inn i slike fattigkvarterer, eller townships, for å møte representanter for dem som organiserte motstand og protester. Men jeg var ikke forberedt på at mennesker med HIV i det nye Sør-Afrika måtte smugles inn i kirkelige møterom for ikke å avsløre sin status, og i beste fall bli utstøtt av fellesskapet.

I vårt eget nærmiljø forteller romtiggere på gatene våre at det ville vært en annen virkelighet dersom de som gikk forbi kostet på seg et vennlig blick og en kort hilsen. De støtes også ut, og et blick bidrar til at opplevelsen av utstøtelse og skam brytes og følelsen av å tilhøre en felles menneskehet blir bekreftet.

Liknelsen i dag om den store bryllupsfesten i himmelen er en av flere liknelser Jesus forteller i sin store avskjedstale til disiplene i dagene mellom inntoget i Jerusalem palmesøndag og påskedagens dramatiske hendelser. I talen tegner Jesus det store bildet av hvordan situasjonen i verden er med sykdom og krig, folkeforførere og likegyldighet.

Det er Matteus som redigerer dette inn på dette stedet i sin fortelling til menighetene i det nordlige Israel og Syria. De var få, og den fremtiden de lengtet etter når himmelen skulle åpnes for dem, lot vente på seg. Mange av dem var utstøtt fra synagogene og slett ikke akseptert verken av sine greske naboer eller romerske okkupanter. Forsamlingenes kulturelle og sosiale mangfold kunne vel også tenkes å være belastende etter som årene gikk. Kanskje begynte tålmodigheten å renne ut og flere begynte å tenke at det gamle livet sammen med likesinnede i synagogen eller tempelet var vel så greit. For hvor ble det av himmelens storslåtte gjestebud?

Matteus lar talens avslutning inneholde Jesu veiledning om hvor disiplene kan finne himmelrikets tegn når han er borte. I liknelsen om den store dagen da gjestebudets dører åpnes, forteller Jesus at han var hos dem hele tiden i de syke, fremmede, fengslede, nakne, sultne og tørste. Det var i deres øyne glansen fra himmelens gjestebud kunne gjenkjennes. Det var for disse brudgommene, Jesus selv brudepikenes lampe lyste opp og uttrykte ledsagelse og støtte.

Himmelen er der fremme en gang. Men i nåtiden er ikke himmelen et sted og en tilværelse, men handlinger og praksiser der lyset fra Guds himmelske gjestebud kan gjenkjennes hos mennesker som et lite glimt av lys og himmelsk varme i en mørk og krevende livssituasjon.

Himmelens gjestebud handler ikke om å løpe frem og få adkomsttegn og glede seg over egen lykke, men å gi andre mulighet til å få glimt av himmel på jord.

Slik blir Jesu visjon om himmelen som et annet sted med det storslåtte og inkluderende gjestebudet, en impuls til å se mennesker i sitt eget nærmiljø og lytte til fortellingene fra fjern og nær om mennesker som trenger ledsagelse, støtte og medvandring. Jesu budskap er ikke å forberede seg på en virkeligheten som ligger et annet sted, men å være tilstede med lys og varme når denne verdens mørke truer mennesker og natur. Går vi rundt og venter på den himmelske herligheten med blikket festet oppover, mister vi den når den gjester oss og sees i øynehøyde.

Matteus skriver i oppstandelsens lys. For ham er fortellingene om Jesu liv, hans død og oppstandelse, innlemmelsen i dåpens fellesskap og feiringen av det store takkemåltidet med brød og vin, en forsmak på det store gjestebudet. Dette er oljen som holder lyset i den enkelte levende slik at andre kan se himmelens glans i forsamlingens handlinger for utstøtte, lidende, sørgende og ensomme. Det er denne liv- og lysgivende oljen kirken ble og blir gitt av Den treenige Gud. Kirkens oppdrag er å gi denne oljen videre til alle slags mennesker og forme fellesskap der ingen er alene med sin sorg og sitt savn og sitt sinne, selv i mangfoldet og ulikheten menneskene som samles bærer med seg inn i det hellige rom.

Både liknelsen som vi hørte i dag og liknelsen om den siste dag avsluttes med at døren stenges, og de som ikke sørger for hele tiden å være rustet til å elske sin neste som seg selv, blir støtt ut.

Dette skaper en uro hos de fleste av oss. Vi har alle nære venner og familiemedlemmer som ikke oppsøker stedet og feiringen der lampene blir fylt med olje og som tilsynelatende ikke nærer noen lengsel, og derfor ikke noe håp om at det himmelske gjestebudet innebærer noen form for virkelighet.

Dette er ingen ny uro hos de som har søkt tilflukt hos den korsfestede og oppstandne Jesus. En av disiplene spurte en gang Jesus «Herre, er det mange som blir frelst?» (Luk 13,23). I en preken på bededag i 1966 formulerer min forgjenger Per Lønning med sedvanlig klarhet den utålelige siden av dette: «Hvordan kan vi forestille oss at Gud avskriver et eneste menneske ... Vi har visst alle noen av våre som ikke viser Jesus og Gud ønskelig interesse. Og er vi noenlunde levende i vår egen kristendom, så fyller dette oss med uro på deres vegne, vi ber for dem, vi håper på en forandring, vi kan aldri for ramme alvor forsone oss med den tanke at et menneske vi er glad i, er tapt for Gud .... Skulle så Guds omsorg for dette menneske være mindre enn min?»

Jesus hjelper oss i dagens liknelse å vende blikket vekk fra himmelens store gjestebud der fremme og der oppe, og mot de plagede mennesker og det truede skaperverk vi lever i og med. Da vokser det en erkjennelse hos de ærlige i blant oss at ingen av oss har olje nok på lampen til å elske alle de menneskene vi møter og hele det klimatruede skaperverket, like høyt som vi elsker oss selv. Nettopp i møte med glansen fra det himmelske gjestebudet ser vi våre egne mørke rom og svik. I en kultur der sårbarhet skjules i diagnoser, piller, tiltak, utstøtelse og tullprat om at alt er mulig for den som vil - og i den kristne versjonen av dette: for dem som tror nok - avdekker Guds lys den ubehagelige sannheten om våre liv: Vi er slett ikke beredt, vi har ikke nok olje på lampene våre. Selv ikke vi som samles her for Guds åsyn.

Men det vet vi jo! Det er jo derfor vi kommer hit, ofte eller sjelden, fordi vi ser at vi aldri kommer videre vite uten Guds nåde og barmhjertighet, gitt oss i den korsfestede og oppstandnes legeme og blod. Jesu avskjedstale er et kolon, ikke til verdens ende, men til fortellingen som følger etter talen om Jesu død og oppstandelse de påfølgende dagene.

Bare Gud kan berge oss fra vår innkrøketthet i oss selv. Bare Gud kan frigjøre oss fra åndelig prestasjonsjag og la oss få hvile i tillit til sin nåde. Da er vi fri til å se og høre nestens nød og rop.

Så ofte vi trenger det levendegjøres dette i nattverdens gjestebud, til minne om hva Jesus gjorde og gjør for oss. Det gjør nattverdens gjestebud til et glimt av det himmelske gjestebudet som vi feirer i takknemlig for Guds godhet – eukaristi som den ortodokse kirke kaller det.

Så får vi hvile i Svein Ellingsens tekst om at «Vi bærer mange med oss i dag når vi går frem, hva Kristus gav og gir oss er også gitt for dem, vi ber for dem vi savner når vi er

samlet her, vi ber deg for de mange som kjenner andres dom, for dem som vi har sviktet og ikke brydd oss om».

Måtte kirken i Ski holde oljelampen brennende og med hellig tålmodighet gi alle slags mennesker et glimt av himmelens gjestebud, her i kirken og på gater og torg der folk er i sin sorg og sitt hverdagsliv.